

Pastorală la praznicul Nașterii Domnului din anul mântuirii 2009

†GURIE

Prin harul lui Dumnezeu

Episcopul Devei și Hunedoarei

Preacucernicului cler, Preacuviosului cin monahal, Dreptmăritorilor creștini

din cuprinsul Eparhiei Devei și Hunedoarei,

Har și binecuvântare de la pruncul Iisus Fiul Cerului

coborât între oameni spre luminarea noastră

Soarele „Cel mai dinainte de soare” și lumina cunoașterii adevărate

Iubiți credincioși,

Coborârea în istorie și în timp a lui Dumnezeu, adică venirea în lume a Mântuitorului Iisus Hristos, este evenimentul cel mai bogat în semnificații și cel mai plin de consecințe din întreaga istorie a omenirii. Tocmai de aceea Sărbătoarea Crăciunului este cea mai apropiată de sufletele noastre, făcându-ne să ne adunăm la căldura căminului, în jurul unei mese, **prăznuind în mijlocul celor dragi.**

Dacă urmărim cu atenție emisiunile cu știri din lumea noastră vom auzi relatate tot felul de evenimente din lumea contemporană, cu un impact mai mare sau mai mic asupra vieții noastre. Este vorba despre informații care nu ne schimbă cu nimic viața, dar ne „seduc” mintea. Unul singur este, însă, evenimentul care merită, realmente, să fie luat în seamă în aceste momente de sărbătoare, care merită să fie rememorat, analizat și aprofundat, pentru **că ne poate schimba radical viața:** evenimentul Nașterii Domnului pe pământ. Dumnezeu vine pe pământ pentru a ne chema pe toți la iubire și dorește să reînvățăm cu toții să iubim!

Astăzi, trăim într-o lume plină de nesiguranță, amenințată de nenumărate pericole, pentru mulți dintre noi, **o lume tiranizată de grija zilei de mâine.** O lume pe care, în clipele de tristețe, o percepem ca pe un pământ străin, în care am fost trimiși fără să fi cerut noi aceasta. O lume, însă, pe care, în clipele de bucurie nu am vrea nicidecum să o părăsim, ci dimpotrivă, am vrea să ne prelungim cât mai mult existența în ea.

Această lume, la o privire inteligentă și critică, are un mister insondabil. Despre această lume, unii gândesc, superficial, că este produsul întâmplării și că ar fi fără rost. Peste toate eforturile minții omenești de a găsi o explicație credibilă sensului lumii în care trăim, fie prin filosofie, fie prin știință, peste toate aceste încercări insistente ale inteligenței umane se depune cum spunea poetul Eminescu „o lopată de țărână”.

În același duh spunea Mitropolitul Antonie al Ardealului: „*Și se închid ochii care voiseră să vadă, urechile care voiseră să audă, mințile care voiseră să înțeleagă, gurile care voiseră să vorbească despre taina lumii. Inimile încetează să mai bată: inimile care încercaseră sentimente înalte, cu adevărat ne-pământești: iubire, generozitate, milă, iertare; dar și inimile care au experimentat sentimente josnice, satanice: ură, egoism, lăcomie, asuprirea celor slabi, indiferență; toate aceste inimi se opresc și sunt depuse să putrezească, în urma lor nemairămânând decât deșertăciunea*”¹

Un astfel de sentiment jalnic de zădărnici ar fi fost stăpân și astăzi pe pământ dacă nu ar fi coborât în istorie Dumnezeu. Lumea, prin ea însăși, nu este capabilă să

¹ Antonie Plămădeală, *Cuvinte la zile mari*, Editura Arhiepiscopiei, Sibiu, 1989, p. 126.

descoperire un sens existenței, care rămâne transcendent ei. Însă, spre bucuria omenirii, s-a împlinit profeția celui mai mare profet al Vechiului Testament, Isaia, care zicea: „*Fecioara va lua în pântece și va naște un Fiu, și vor chema numele lui Emanuel care se tâlcuiește: «Cu noi este Dumnezeu»*”. Dumnezeu coboară în istorie pentru a fi cu noi, pentru a ne face viața fericită. Iar fericirea vine numai din iubire. Fericirea vine numai din lepădarea urii și a răutății. Spune colindul:

„Dumnezeu Prea Sfântul,
colindând pământul,
a vrut să nu mai fie,
potop și urgie...”
„Dumnezeu prea Bunul,
a trimis Crăciunul,
ca har și bucurie, și la noi să fie...”
(„Colindul lui Dumnezeu” ...).

Aceasta pentru că multă urgie, răutate, cruzime și ură s-au revărsat între oameni din momentul căderii în păcat. O urgie care a crescut odată cu trecerea timpului. Iar **religiile necreștine care erau răspândite pe pământ, nu au putut să domolească setea dezlănțuită de violență a omului.** „*Pofta de crimă e cea care ne animă!*” - spune poetul.

Cu alte cuvinte, omul este o ființă tulburată profund lăuntric, agresivă.

Un mare gânditor spunea: „*peste tot unde Dumnezeu nu va fi cunoscut și slujit în urma unei revelații exprese, omul va înjunghia pururi pe om și adesea îl va și devora!*”. Iar dacă nu-l înjunghie, cel puțin îl exploatează sau îl disprețuiește. În regim de pace însă, cum este momentul istoric în care trăim noi acum, ignorarea suferinței semenului, pasivitatea și dezinteresul față de ceilalți este forma blândă de manifestare a violenței interumane.

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Umanitatea căzută în păcat, departe de Dumnezeu, s-a degradat enorm. Dăm ca exemplu cultura și psihologia aztecilor. Aceștia, în gândirea lor pur pământească și rețezată de orice ancoră în transcendent, observând că la Apusul soarelui cerul devine roșu, au concluzionat că Soarele are nevoie de energie de pe pământ pentru ca a doua zi să mai răsară. Altfel, „pământul va rămâne veșnic întunecat” au decretat ei.

Așa că, în puțina lor înțelepciune, au dat naștere unei adevărate industrii a morții și a sacrificiului: făceau războaie de cucerire doar pentru a-și face prizonieri, pe care să-i poată sacrifica. Doctrina lor religioasă era aceasta: „*Sângele victimelor e necesar pentru a suplimenta rezervele energetice secătuite ale soarelui*”. La o singură sărbătoare erau sacrificați între 40-800 de oameni, victimele depășind, într-un an, numărul de 100.000. La inaugurarea marelui templu al Soarelui din Tenochtitlan, s-au sacrificat, în continuu, de dimineața până seara, între 20.000-80.000 de captivi. Practica era foarte sadică, **demonstrând cât de jos se poate prăbuși ființa umană care nu-L cunoaște pe Dumnezeul cel adevărat:** victimelor li se făcea o incizie în piept, și, încă vii fiind, le era smulsă inima și aruncată spre cer, soarelui, „pentru a-l hrăni”².

Analizând această stare de lucruri, **Lactanțiu** exclama cu un aer revoltat: „*Câte rele poate zămisli religia!*”. Nu religia a determinat aceste atrocități, ci **mediocritatea oamenilor lăsați în voia și în puterea minții lor, lipsiți de lumina care vine de la Dumnezeu.** Fără Dumnezeu, ființa umană merge într-un continuu regres, degenerază, sau, cum a demonstrat al doilea război mondial, se bestializează.

„Dumnezeu Prea Sfântul,

² Ioan I. Ică jr., *Sacrificul nostru cel de toate zilele*, în Revista „Transilvania”, 7/1993, p. 13.

*colindând pământul,
a vrut să nu mai fie,
potop și urgie.”*

Coborârea în istorie a lui Dumnezeu a însemnat și **nașterea unicei religii integral adevărate**: creștinismul, Religia luminii, a „Soarelui Celui mai presus de Soare” cum îl numesc textele sacre:

*„Toți să-L lăudăm, cântându-L,
Și prea binecuvântându-L,
pe Acela ce ne-arată,
Lumina cea neînserată!”*

Nu Dumnezeu cerea violență, sânge uman, pentru ca soarele să nu se stingă pe cer, ci omul căzut în păcat își închipuia aceasta. **Omul căzut în păcat nu mai știa discerne voința lui Dumnezeu în lume.** Creștinismul aduce oamenilor lumina cunoașterii: „*Nașterea, Ta, Hristoase, Dumnezeul nostru, răsărit-a lumii lumina cunoașterii... ”*:

*„Că s-a născut, mult sfințită,
Sămânța cea răsărită,
Din a Duhului Sfânt rouă,
Mult folositoare nouă.
Din brazda cea nearată,
Din Maria Preacurată,
Ce este Iisus Hristos,
Domnul Lumii de folos”*.

Creștinismul aduce o poziție nouă, uluitoare: **Dumnezeu declară despre Sine însuși că El este întotdeauna de partea victimelor, și niciodată de partea călăilor**, a persecutorilor. A fost de partea pruncilor uciși fără milă de Irod, iar nu a hidosului dictator. Iisus Hristos, a murit împotriva tuturor sacrificiilor violente, pentru a releva un Dumnezeu care s-a arătat până la capăt drept iubire nonviolentă. *El a murit pe cruce pentru a arăta oamenilor că nu există compromis între a ucide și a fi ucis, că „nu trebuie să eziți să-ți dai viața pentru a nu ucide”, ieșind astfel din cercul crimei și al morții*³.

Acest lucru l-a înțeles Sfântul Arhidiacon Ștefan pe care-l prăznuim a doua zi după Crăciun. Același lucru l-a proclamat într-o manieră subtilă Mântuitorul când a spus „Cel ce ridică sabia de sabie va pieri” și i-a asigurat pe Apostoli că, dacă ar vrea, 12 legiuni de îngeri l-ar putea proteja, printr-o intervenție supranaturală. **Auto-sacrificarea pentru a evita sacrificiul altora este singurul mijloc de a diminua povara sacrificială care apasă umanitatea noastră**⁴.

Dreptmăritori creștini,

Nonviolența, sacrificiul de sine, jertfa autentică, are puterea de a da viață. „*Sângele martirilor, sămânța creștinilor*” – spunea Tertulian. Un lucru extrem de interesant se petrecea în arenele unde erau omorâți – spre deliciul păgânilor – creștinii, fie că erau aruncați la fiare sălbatice, fie că erau executați altfel, **moartea creștinilor avea o putere copleșitoare asupra multor oameni din mulțime.** Aceștia vedeau tineri în arenă capabili să moară pentru credința lor, pentru Dumnezeul lor. Acest fapt era dezarmant pentru un om înzestrat cu inteligență, dar care încă nu a descoperit sensul vieții și al morții.

Astfel, ei conștientizau că **toți creștinii primesc o putere de dincolo de lume**, care-i face capabili să renunțe la această lume. Ei sunt ființe superioare, a căror jertfă e mult mai grăitoare decât strigătele isterice ale plebei din arene însetată de „pâine și circ”. Și atunci făceau ei înșiși pasul spre Dumnezeu, intrând în creștinism.

³ *Ibidem.*

⁴ *Ibidem.*

Din nefericire, în istorie, creștinii s-au transformat adeseori din persecutați, în persecutori, **din victime în călăi**, sau, în cel mai bun caz, în spectatori impasibili ai victimizării semenilor lor. Exemple regretabile sunt: conchistadorii spanioli la cucerirea Americii, Inchiziția, cruciadele, iar mai recent, conflictul intercivilizațional⁵.

Biserica ne învață că doar **sacrificând egoismul și asumându-ne martirial responsabilitățile, putem să ne mântuim**⁶, să ne transformăm din („indivizi” în „persoane”), recâștîngînd sensul profund și ultim al vieții și întregii existențe, relevat de Mântuitorul Hristos prin nașterea Sa în peștera din Betleem.

Și dacă vom deschide ochii duhovnicești vom vedea – împreună cu Lucian Blaga (în poezia „Colindă”) – un prunc nevinovat în brațele mamei sale, atât de fragil și de lipsit de bogății pământești:

„Doamne, acolo în poiată
Pruncușor, fără de tată...
Și măicuța – mama lui
Se tot plînge boului,
C-a născut în Vișlaim...
N-are scutece de in...
N-are apă, n-are fașă,
Nici opaiț, nici nănașă.”

Vă dorim, iubiți frați și surori, să aveți în suflete bucuria pe care a avut-o Maica Domnului când ni L-a născut pe Domnul Hristos.

Crăciunul, Anul Nou și Boboteaza să vă găsească sănătoși! Sărbători fericite!

Al vostru, de tot binele doritor și smerit rugător către Hristos Mântuitorul lumii, Cel ce S-a născut în ieslea din Betleem.

† GURIE,
Episcopul Devei și al Hunedoarei

⁵ *Ibidem.*

⁶ *Ibidem.*